



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**MINISTERSTWO PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ**



**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY**



**Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

KRAJOWY STANDARD KOMPETENCJI ZAWODOWYCH

**Garbarz skór bez włosa
(753502)**

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

Publikacja opracowana w ramach projektu systemowego pn. „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”. Priorytet I PO KL, Działanie 1.1

Krajowy standard kompetencji zawodowych Garbarz skór bez włosa (753502)

© Copyright by Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2013

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane za podaniem źródła

ISBN 978-83-7951-000-9 (całość)

ISBN 978-83-7951-264-5 (264)

Nakład 1000 egz.

Publikacja bezpłatna



Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

00-697 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 65/79, tel. (22) 237-00-00, fax (22) 237-00-99

e-mail: sekretariat@crzl.gov.pl <http://www.crzl.gov.pl>



Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – Państwowego Instytutu Badawczego

26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (48) 364-42-41, fax (48) 364-47-65

e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

Spis treści

1. Dane identyfikacyjne zawodu	4
1.1. Kod, nazwa zawodu i usytuowanie zawodu w klasyfikacjach.....	4
1.2. Notka metodologiczna i autorzy.....	4
2. Opis zawodu	6
2.1. Synteza zawodu	6
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania, obszary występowania zawodu	6
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	6
2.4. Wymagania psychofizyczne, zdrowotne, w tym przeciwwskazania do wykonywania zawodu	7
2.5. Wykształcenie i uprawnienia niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, potwierdzania/walidacji kompetencji	7
2.7. Zadania zawodowe	8
2.8. Wykaz kompetencji zawodowych	8
2.9. Relacje między kompetencjami zawodowymi a poziomem kwalifikacji w ERK/PRK	8
3. Opis kompetencji zawodowych	10
3.1. Konserwowanie, kontrolowanie jakości i magazynowanie skór surowych i gotowych Kz1	10
3.2. Wyprawianie skór bez włosa Kz2	11
3.3. Kompetencje społeczne KzS	12
4. Profil kompetencji kluczowych	13
5. Słownik	14

1. Dane identyfikacyjne zawodu

1.1. Kod, nazwa zawodu i usytuowanie zawodu w klasyfikacjach

Według Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy (KZiS 2010):

753502 Garbarz skór bez włosa

Grupa wielka 7 – Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (w Międzynarodowej Klasyfikacji Standardów Edukacyjnych ISCED 2011 – poziom 3).

Grupa elementarna 7535 – Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni (w Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie 7535 Pelt dressers, tanners and fellmongers).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe, Dział 15. Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych, Grupa 15.1. Wyprawa skór, garbowanie; wyprawa i barwienie skór futerkowych; produkcja toreb bagażowych, toreb ręcznych i podobnych wyrobów kaletniczych; produkcja wyrobów rymarskich, Klasa 15.11., Podklasa 15.11.Z. Wyprawa skór, garbowanie; wyprawa i barwienie skór futerkowych.

1.2. Notka metodologiczna i autorzy

Opis standardu kompetencji zawodowych wykonano na podstawie: analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz głównie wyników badań analitycznych na 15 stanowiskach pracy w 5 przedsiębiorstwach (małe – 4, mikro – 1, w tym produkcyjne – 2, usługowo-produkcyjne – 3), przeprowadzonych w marcu 2013 r.

Zespół Ekspercki:

- Jerzy Sikora – Garbarnia Szczakowa S.A. w Jaworznie,
- Jan Skiba – Zakład Garbarstwa i Futrzarstwa Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu,
- Aneta Klocek – Zakład Garbarski „Gofar” w Jedlińsku,
- Jadwiga Rudecka – Zakład Materiałoznawstwa, Technologii Obuwia i Odzieży, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu.

Ewaluatorzy:

- Edward Witkowski – Zakład Garbarski „BELIZA” we Wsoli,
- Jadwiga Mucha – były nauczyciel zawodu w Zespole Szkół Zawodowych w Radomiu.

Recenzenci:

- Honorata Gralec – „Wyprawa Skór Futerkowych. Skup i sprzedaż skór” w Radomiu,
- Zbigniew Gregorczyk – były nauczyciel zawodu w Zespole Szkół Przemysłu Skórzanego w Radomiu.

Komisja Branżowa (zatwierdzająca):

- Kazimierz Klepaczewski (przewodniczący) – Ogólnopolska Izba Branży Skórzanej w Radomiu,
- Tadeusz Sadowski – Stowarzyszenie Włókienników Polskich – Oddział w Radomiu,
- Wojciech Szczepański – Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Solidarność w Gdańsku,
- Zbigniew Kaniewski – Federacja Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych Przemysłu Lekkiego w Łodzi.

Data zatwierdzenia:

- 07.10.2013 r.

2. Opis zawodu

2.1. Synteza zawodu

Garbarz skór bez włosa przygotowuje skóry do garbowania, garbuje i wykańcza według ich przeznaczenia.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania, obszary występowania zawodu

Garbarz skór bez włosa jest zawodem o charakterze produkcyjnym. Celem pracy garbarza jest przetworzenie skóry surowej w skórę wyprawioną licową, inaczej skórę bez włosa. Garbarz skór bez włosa sortuje skóry surowe, dobiera w partie produkcyjne, konserwuje, magazynuje, wykonuje operacje technologiczne: rozmaczanie, wapnienie, odwapnianie, wytrawianie, piklowanie, garbowanie (mineralne, roślinne, żywicowe, kombinowane). Sortuje otrzymany półfabrykat w zależności od przeznaczenia: skóry na wierzchy obuwia, podszewki, odzież, galanterię, spodowe, tapicerkę meblową i samochodową, wyroby rymarskie. Odpowiedzialny jest za prawidłowe eksploataowanie i użytkowanie maszyn i urządzeń oraz kontrolowanie urządzeń sterowniczych procesu technologicznego.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Miejszem pracy garbarza skór bez włosa są garbarnie. Garbarz posługuje się ręcznymi i mechanicznymi narzędziami do cięcia i okrawania. Obsługuje maszyny i urządzenia: odmięśniarki, dwójarki, strugarki, wyżymarki, zmiękcarki, suszarki próżniowe, prasy, szlifierki, kadzie, agregaty do natrysku skór, rolkortery, foliarki, bębny garbarskie. Garbarz jest narażony na pył, opary i niebezpieczne substancje chemiczne mogące powodować podrażnienie oczu i układu oddechowego, alergie i oparzenia. W czasie obsługi urządzeń z obracającymi się wałkami istnieje niebezpieczeństwo urazów rąk. Wykonywanie zawodu garbarza skór bez włosa związane jest z pracą w pozycji stojącej oraz przemieszczaniem ciężkich ładunków objętościowych, co może być przyczyną dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego. Garbarz skór bez włosa pracuje w pomieszczeniach lub halach produkcyjnych, które powinny mieć sprawną wentylację oraz dobre oświetlenie naturalne bądź sztuczne. Praca w zakładach garbarskich może być jedno-, dwu- lub trzymianowa. Garbarz skór bez włosa w zależności od wielkości zakładu garbarskiego może pełnić rolę podwładnego lub zwierzchnika.

2.4. Wymagania psychofizyczne, zdrowotne, w tym przeciwwskazania do wykonywania zawodu

Wykonywanie zawodu garbarza skór bez włosa wymaga umiejętności oceny organoleptycznej surowców, półproduktów i wyrobów gotowych. Wymagane są zdolności manualne, dobry wzrok, rozróżnianie barw, dobry słuch umożliwiający ocenę pracy maszyn. Bardzo ważna jest zdolność koncentracji i podzielność uwagi, kreatywność, radzenie sobie ze stresem i odpowiedzialność za powierzone zadania i mienie. Przeciwwskazaniem do pracy w zawodzie garbarza skór bez włosa jest alergia na środki chemiczne oraz słaba kondycja fizyczna. Na nielicznych stanowiskach pracy istnieje możliwość zatrudnienia osób z ograniczoną sprawnością ruchową.

2.5. Wykształcenie i uprawnienia niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Pracownik wykonujący zawód garbarza skór bez włosa winien posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe w kierunkach związanych z przemysłem skórzanym bądź uzyskać je w drodze kształcenia rzemieślniczego. Możliwe jest również szkolenie praktyczne na stanowisku pracy i zdobywanie doświadczenia w trakcie pracy. Przydatna jest umiejętność obsługi komputera i stosowania programów komputerowych wspomagających wykonywane zadania oraz znajomość języka obcego (angielski lub niemiecki) na poziomie podstawowym.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, potwierdzania/ walidacji kompetencji

Uzyskane w procesie pracy kompetencje zawodowe można potwierdzić w systemie rzemiosła na poziomie czeladnika i mistrza w zawodzie. W zawodzie garbarza skór bez włosa mogą pracować absolwenci zasadniczych szkół zawodowych w zawodzie 753501 Garbarz skór. Adept zwykle zaczyna pracę jako robotnik wykwalifikowany, następnie może awansować na stanowisko brygadzysty i mistrza. Posiadając kompetencje w tym zawodzie, można pracować na równorzędnych stanowiskach robotniczych w zawodach: 753501 Garbarz skór oraz 753505 Wyprawiacz skór futerkowych – po uzgodnieniu przeszkoleniu.

2.7. Zadania zawodowe

- Z1. Organizowanie stanowiska pracy zgodnie z zasadami i przepisami BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska (niezbędne kompetencje: Kz1, Kz2, KzS).
- Z2. Konserwowanie i magazynowanie skór surowych (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z3. Przygotowywanie skór bez włosa do wyprawy (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z4. Garbowanie i wstępne wykańczanie kąpielowe skór bez włosa (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z5. Wykańczanie właściwe skór bez włosa (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z6. Kontrolowanie jakości półfabrykatów i skór gotowych (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z7. Magazynowanie półfabrykatów skórzanych oraz skór gotowych (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).

2.8. Wykaz kompetencji zawodowych

- Kz1 – Konserwowanie, kontrolowanie jakości i magazynowanie skór surowych i gotowych (potrzebne do wykonywania zadań: Z1, Z2, Z6, Z7).
- Kz2 – Wyprawianie skór bez włosa (potrzebne do wykonywania zadań: Z1, Z3, Z4, Z5, Z6).
- KzS – Kompetencje społeczne (potrzebne do wykonywania zadań: Z1÷Z7).

2.9. Relacje między kompetencjami zawodowymi a poziomem kwalifikacji w ERK/PRK

Kompetencje zawodowe potrzebne do wykonywania zadań w zawodzie sugeruje się wykorzystać do opisu kwalifikacji na **poziomie 3** właściwym dla wykształcenia zasadniczego zawodowego w Europejskiej i Polskiej Ramie Kwalifikacji. Poziom ten jest uzasadniony miejscem usytuowania zawodu w Klasyfikacji zawodów i specjalności (grupa wielka 7 i jej odpowiednik w ISCED 2011).

Osoba wykonująca zawód garbarza skór bez włosa:

- 1) w zakresie wiedzy: zna i rozumie podstawowe fakty, pojęcia, zależności i procesy towarzyszące konserwowaniu, kontrolowaniu jakości, magazynowaniu skór surowych i gotowych, jak również wyprawianiu skór bez włosa, sferze społecznej, ochronie środowiska oraz

w szerszym zakresie elementarne uwarunkowania prowadzonej działalności w branży skórzanej;

- 2) w zakresie umiejętności: posiada umiejętności wymagane do realizacji niezbyt prostych zadań i rozwiązywania prostych, typowych problemów poprzez wybieranie podstawowych metod, narzędzi, materiałów i informacji potrzebnych do konserwowania, kontrolowania jakości, magazynowania skór surowych i gotowych, jak również wyprawiania skór bez włosa; potrafi wykonywać zadania według ogólnej instrukcji, w częściowo zmiennych warunkach.

3. Opis kompetencji zawodowych

Opis kompetencji dotyczy tylko kompetencji zawodowych zdefiniowanych w badaniach na stanowiskach pracy.

Wykonanie zadań zawodowych Z1, Z2, Z6, Z7 wymaga posiadania kompetencji zawodowej Kz1.

3.1. Konserwowanie, kontrolowanie jakości i magazynowanie skór surowych i gotowych Kz1

Wiedza – zna i rozumie podstawowe fakty, zasady, procesy, pojęcia ogólne i zależności związane z konserwowaniem, kontrolowaniem jakości i magazynowaniem skór surowych i gotowych oraz ze współpracą z klientami w tym obszarze pracy, w szczególności zna:

- zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska podczas magazynowania skór;
- rodzaje i właściwości skór surowych, półfabrykatów skórzanych i skór wyprawionych;
- budowę histologiczną i topograficzną skóry.
- wady i uszkodzenia skór surowych oraz szkodniki skór surowych;
- techniki konserwowania i magazynowania skór surowych;
- rodzaje maszyn i urządzeń stosowanych podczas konserwacji i magazynowania skór;
- sposoby konserwacji i magazynowania skór surowych;
- zasady magazynowania i transportu środków pomocniczych;

Umiejętności – wykonuje niezbyt proste zadania związane z konserwowaniem, kontrolowaniem jakości i magazynowaniem skór surowych i gotowych według instrukcji w częściowo zmiennych warunkach, w szczególności potrafi:

- przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w czasie magazynowania skór;
- rozróżniać rodzaje skór surowych, i półfabrykatów skórzanych;
- oceniać organoleptycznie skóry surowe;
- rozpoznawać wady i uszkodzenia skór surowych;
- określać jakość i klasyfikować skóry surowe;
- dobierać środki do konserwacji skór surowych;
- monitorować konserwację i magazynowanie skór surowych;
- dobierać i posługiwać się narzędziami stosowanymi w magazynie;
- określać przeznaczenie asortymentowe półfabrykatów skórzanych;

- zasady podziału, rodzaje i przeznaczenie podstawowych asortymentów skór gotowych wyprawionych bez włosów;
- asortymenty oraz przeznaczenie skór bez włosów;
- zasady magazynowania skór wyprawionych;
- sposoby prowadzenia dokumentacji magazynowej.
- określać jakość i klasyfikować półfabrykaty i skóry gotowe;
- przestrzegać zasad magazynowania skór gotowych;
- przechowywać i transportować środki chemiczne służące konserwowaniu skór gotowych i surowych;
- prowadzić dokumentację magazynową.

Wykonanie zadań zawodowych Z1, Z3, Z4, Z5, Z6 wymaga posiadania kompetencji zawodowej Kz2.

3.2. Wyprawianie skór bez włosów Kz2

Wiedza – zna i rozumie podstawowe fakty, zasady, procesy, pojęcia ogólne i zależności związane z wyprawianiem skór bez włosów oraz ze współpracą z klientami w tym obszarze pracy, w szczególności zna:

- zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska podczas wyprawiania skór bez włosów;
- zasady prowadzenia dokumentacji procesu wyprawy skór bez włosów;
- zasady i techniki garbowania skór bez włosów;
- procesy technologiczne wyprawy skór bez włosów;
- rodzaje maszyn i urządzeń stosowanych w wyprawie skór bez włosów;
- sposoby wykańczania i barwienia skór bez włosów;
- rodzaje środków chemicznych stosowanych w wyprawie skór bez włosów;
- procesy wykańczania właści-

Umiejętności – wykonuje niezbyt proste zadania związane z wyprawianiem skór bez włosów według instrukcji w częściowo zmiennych warunkach, w szczególności potrafi:

- przestrzegać zasad i przepisów BHP, ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w czasie wyprawiania skór bez włosów;
- prowadzić dokumentację technologiczną procesu wyprawiania skór bez włosów;
- rozróżniać kolejne procesy wyprawiania skór bez włosów;
- określać parametry wyprawiania skór bez włosów;
- stosować odpowiednie metody wyprawy dla poszczególnych asortymentów;
- wykonywać operacje chemiczne, tj. piklowanie, garbowanie, wykańczanie, barwienie;
- odczytywać receptury wyprawiania skór bez włosów;
- dobierać środki chemiczne do wyprawiania skór;

- wego skór bez włosa;
- metody oceny jakości skór na poszczególnych etapach procesów wyprawy skór bez włosa;
- programy komputerowe wspomagające proces wyprawy skór bez włosa;
- zasady kontroli jakości i klasyfikacji półfabrykatów i skór wyprawionych;
- zasady mierzenia, cechowania i pakowania skór wyprawionych.
- posługiwać się narzędziami, urządzeniami i maszynami zgodnie z instrukcjami obsługi;
- wykonywać kontrolę międzyoperacyjną procesu wyprawiania skór;
- dobierać kolory wybarwień i apretur skór bez włosa;
- sporządzać kąpiele barwiące i apretury do wykończania właściwego skór bez włosa;
- nakładać apretury na skóry;
- rozróżniać rodzaje i asortymenty skór gotowych bez włosa;
- określać przeznaczenie asortymentowe półproduktów skórzanych;
- klasyfikować, mierzyć, cechować i pakować skóry gotowe;
- kontrolować jakość półfabrykatów i skór wyprawionych bez włosa;
- obsługiwać urządzenia sterowane komputerowo w procesie wyprawiania skór.

Wykonanie wszystkich zidentyfikowanych w standardzie zadań zawodowych wymaga posiadania kompetencji społecznych KzS.

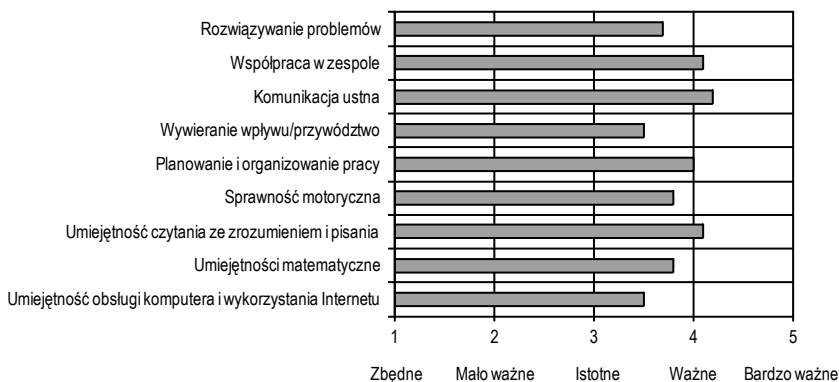
3.3. Kompetencje społeczne KzS:

- ponosi odpowiedzialność za konserwowanie, kontrolowanie jakości, magazynowanie skór surowych i gotowych oraz za wyprawianie skór bez włosa,
- dostosowuje zachowanie do zmian w środowisku pracy zakładu garbarskiego,
- pracuje częściowo samodzielnie i podejmuje współpracę w zorganizowanych warunkach pracy zakładu garbarskiego,
- ocenia wpływ swoich działań realizowanych w ramach współpracy zespołowej w zakładzie garbarskim i ponosi odpowiedzialność za ich skutki.

4. Profil kompetencji kluczowych

Ocenę ważności kompetencji kluczowych dla zawodu garbarza skór bez włosa przedstawia rys. 1.

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).



Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu 753502 Garbarz skór bez włosa

5. Słownik

Zawód	– zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodów.
Specjalność	– jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy) wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.
Zadanie zawodowe	– logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu, wyodrębniony ze względu na rodzaj lub sposób wykonywania czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się produktem, usługą lub decyzją.
Kompetencje zawodowe	– wszystko to, co pracownik wie, rozumie i potrafi wykonać, odpowiednio do sytuacji w miejscu pracy. Opisywane są trzema zbiorami: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.
Wiedza	– zbiór opisów faktów, zasad, teorii i praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Umiejętności	– zdolność wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Kompetencje społeczne	– zdolność autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym oraz kształtowania własnego rozwoju, z uwzględnieniem kontekstu etycznego.
Kompetencje kluczowe	– wiedza, umiejętności i postawy odpowiednie do sytuacji, niezbędne do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia.
Standard kompetencji zawodowych	– norma opisująca kompetencje zawodowe konieczne do wykonywania zadań zawodowych wchodzących w skład zawodu, akceptowana przez przedstawicieli organizacji zawodowych i branżowych, pracodawców, pracobiorców i innych kluczowych partnerów społecznych.
Kwalifikacja	– zestaw efektów uczenia się (zasób wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych), których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez uprawnioną instytucję.
Europejska Rama Kwalifikacji	– przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji, umożliwiające porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach. W Europejskiej Ramie Kwalifikacji wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się; stanowią one układ odniesienia krajowych ram kwalifikacji.
Polska Rama Kwalifikacji	– opis hierarchii poziomów kwalifikacji wpisywanych do zintegrowanego rejestru kwalifikacji w Polsce.
Krajowy System Kwalifikacji	– ogół rozwiązań służących ustanawianiu i nadawaniu kwalifikacji (potwierdzaniu efektów uczenia się) oraz zapewnianiu ich jakości.